

Datum 2024-11-29
Författare Finansinspektionen

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Frågor och svar samt anvisningar – periodisk rapportering enligt penningtvättslagen

Nyheter för 2025 års rapportering anges med grön text.

Vem ska rapportera?

I stort sett alla verksamhetsutövare som bedriver verksamhet i Sverige, dvs. fysiska och juridiska personer som anges i Lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) 1 kap. 2 § 1-13.

Har din verksamhet ett tillstånd som omfattas av ovan är du rapporteringsskyldig. Du kan se vilka tillstånd som du har på www.fi.se → *företagsregistret*.

Hur sker rapportering?

I Rapporteringsportalen på <https://www.fi.se/sv/e-tjanster-och-blanketter/rapportera-till-fi/fidac/> OBS! Pappersformulär tas ej emot.

Behöver bolag under avveckling rapportera?

Om bolaget har tillstånd eller är registrerat hos Finansinspektionen (FI) ska det rapportera.

Kravet gäller även för utländska företags filialer och svenska dotterbolag i Sverige.

Rapporteringsskyldigheten för utländska filialer och svenska dotterbolag omfattar endast uppgifter i dessa verksamheter. Exempelvis ska en utländsk filial endast rapportera filialens omsättning, inte moderbolagets.

Jag är en fysisk försäkringsförmedlare. Ska jag rapportera?

Ja, från och med 2019, om du har tillstånd eller bedriver sådan verksamhet som omfattas av penningtvättslagens 1 kap. 2 § 1-13.

Jag förmedlar endast skadeförsäkringar, varför får jag meddelande om att jag ska rapportera?

Om du har tillstånd för livförsäkring omfattas du av rapporteringsskyldigheten. Då rapporterar du för den del av verksamheten som omfattar livförsäkring. Du kan se vilka tillstånd som du har på www.fi.se → *företagsregistret*. Bedrivs ingen verksamhet inom ramen för det som är rapporteringspliktigt ska rapporteringen ske efter de förutsättningarna.

Jag har tillstånd inom livförsäkring men jag förmedlar inte något inom livförsäkring – när upphör min rapporteringsskyldighet om jag omgående avregistrerar tillståndet för livförsäkring?

Rapporteringsskyldigheten gäller om man har ett företag som har tillstånd den 31/12. Om du vill avregistrera ditt företag kan du vända dig till Finansinspektionen, område Försäkring www.fi.se → *försäkring*

Undantag från rapporteringskravet

De som är undantagna från kravet på rapportering är vissa ombud där kravet i stället vilar på det tillståndspliktiga företag som ombuden är knutna till. Det gäller exempelvis ombud som valutaväxlare och penningöverförare.

Kravet gäller inte svenska företags filialer och dotterbolag utomlands.

Utländska företag som bedriver gränsöverskridande verksamhet i Sverige utan ett fast driftställe (filial eller på annat sätt genom fysisk eller juridisk person) omfattas inte av den periodiska rapporteringen.

Vilken verksamhet i företaget ska vi rapportera för?

Företaget ska rapportera för den del av verksamheten som omfattas av penningtvättslagens 1 kap. 2 § 1-13. Således ska till exempel försäkringsföretag och försäkringsförmedlare endast rapportera för den del av verksamheten som avser livförsäkring.

Vem i företaget ansvarar för rapporteringen till FI?

Det finns ingen utpekad person som ska ansvara för rapporteringen. Företaget är ytterst ansvarigt för att rapportering sker men får besluta vem inom företaget som är lämplig att utföra den.

På vilken nivå ska rapportering ske inom en koncern?

Den enskilda juridiska enheten är ansvarig för att rapportering sker för den egna enheten. Rent praktiskt är det upp till koncernen att besluta om vem inom koncernen som ska rapportera för varje enhet. Koncernen kan besluta att en viss person rapporterar för samtliga dotterföretag så länge svaren lämnas för respektive företag.

På vilka språk kan man rapportera?

Från och med 2024 kan rapportering endast ske på svenska. Frågorna finns översatta till engelska i den engelskspråkiga versionen av FAQ

<https://www.fi.se/en/bank/money-laundering/reporting-to-fi/>

Varför finns inte alla produkter som mitt företag erbjuder med som val i frågeformuläret?

De frågor som ska besvaras i rapporteringen är vad FI har bedömt som nödvändigt för att kunna riskklassificera verksamhetsutövarna under tillsyn, däribland frågor om vissa produkter och tjänster. Syftet är med andra ord att skapa en riskprofil för varje enskilt företag, inte att FI ska få en redogörelse för det totala produktutbud som företagen erbjuder. Det kan därför vara så att vissa företag inte erbjuder någon av de produkter eller tjänster som är valbara i frågeformuläret.

Vad avses med skatterättslig hemvist?

Frågorna om skatterättslig hemvist avser en redogörelse för i vilka länder företagets kunder har sin skatterättsliga hemvist (det land där kunderna är skattskyldiga). För det fall en persons skatterättsliga hemvist finns i fler än ett land ska detta anges. Exempel: om en person har skatterättslig hemvist i både Sverige och i USA så ska den personen läggas in i båda svarsfälten – i fältet för hemvist i Sverige och i fältet för hemvist utanför EU – och ingå i sammanräkningen för var och en av de båda kategorierna.

Företaget måste alltså klargöra var kunderna har sin skatterättsliga hemvist. I allmänhet är den skatterättsliga hemvisten densamma som det land där kunden bor eller vistas permanent i. Den registrerade adressen kan således utgöra en bra utgångspunkt när det kommer till företagets bedömning om den skatterättsliga hemvisten. I ett visst fall kan det kanske, mot bakgrund av det som är känt om kunden i övrigt, antas som högst troligt var den skatterättsliga hemvisten är. För det fall det inte kan det bör ytterligare åtgärder vidtas för att klargöra kundens hemvist.

Frågan om företagets antal medarbetare i Sverige. Vad gäller om uppdragstagaren är en juridisk person och flera konsulter deltar i arbetet på distans? Ska i dessa fall den juridiska personen ses som en medarbetare?

Ja, i dessa fall ska den juridiska personen ses som en medarbetare.

Vad menas med affärsförbindelser och kunder?

Frågan om etablerade affärsförbindelser utgår från definitionen i penningtvättslagen, det vill säga en affärsmässig förbindelse som när den etableras förväntas ha en viss varaktighet. Det finns exempelvis ingen beloppsbegränsning på vad som avses med affärsförbindelse.

Frågan om antal kunder utgår från kund-begreppet i penningtvättslagen, det vill säga med kund menas den som har trätt eller står i begrepp att träda i avtalsförbindelse med en verksamhetsutövare.

Det är upp till verksamhetsutövaren att göra en bedömning utifrån dessa beskrivningar

och utifrån den verksamhet man bedriver, huruvida man anser att affärsförbindelser anses vara etablerade (och eventuellt när i tiden det sker) och om det råder kundförhållanden. Viss vägledning ges i propositionen 2016/17:163 (sidan 188 och framåt).

Vad avses med korrespondentförbindelser?

Definition enligt Europaparlamentets och rådets förordning 2024/1624:

a) tillhandahållande av banktjänster där ett kreditinstitut är korrespondent och ett annat kreditinstitut motpart, inbegripet tillhandahållande av ett löpande konto eller annat passivkonto och härtill knutna tjänster, t.ex. likviditetsförvaltning, internationella överföringar av medel enligt definitionen i artikel 4.25 i direktiv (EU) 2015/2366, checkavräkning, payable-through-konton och valutatjänster,

b) förbindelserna mellan kreditinstitut och finansiella institut, inbegripet när liknande tjänster tillhandahålls av ett korrespondentinstitut till ett motpartsinstitut, och inbegripet förbindelser som ingåtts för värdepapperstransaktioner eller överföring av medel enligt definitionen i artikel 4.25 i direktiv (EU) 2015/2366, kryptotillgångstransaktioner eller överföringar av kryptotillgångar.

Vad avses med ”private banking”?

Det finns ingen legal definition av ”private banking” utan det är upp till företagen att bedöma om de har denna tjänst eller inte. ”Private banking”-tjänster är samlingsnamn för de tjänster som ett företag erbjuder sina mest förmögna kunder, ofta baserat på att personen eller familjen ska ha en viss summa av placerbara tillgångar. Hur produktutbudet ser ut hos olika företag kan variera, en del kan till exempel erbjuda skatterådgivning men andra inte.

Vad avses med ”penningöverföring”?

Med ”penningöverföring” avses sådana överföringar som görs i verksamheter som tillhandahåller betaltjänster enligt penningtvättslagens 1 kap. 2 § 8-9.

Vad avses med ”valutaväxling”?

1 kap. 1 § lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet finns definition på valutaväxling: yrkesmässig handel med utländska sedlar och mynt samt resecheckar utställda i utländsk valuta.

Vad avses med Virtual IBAN (vIBAN)?

Definition enligt Europaparlamentets och rådets förordning 2024/1624:

med virtuellt IBAN-nummer avses en identifierare som leder till att betalningar omdirigeras till ett betalkonto som identifieras av ett annat IBAN-nummer än denna

identifierare.

Mer information <https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2024-05/612f03de-965a-4157-b638-1b4c5b081f87/EBA%20Report%20on%20virtual%20IBANs.pdf>

Särskilt om distributionskanaler.

Distributionskanaler ges särskilt utrymme i regelverket som en riskindikator. Därför har ett antal nya frågeställningar om distributionskanaler införts till den periodiska rapporteringen inför 2025 års rapportering. Se förklaringar för frågeställningarna på plats A33-A38 nedan.

Vad avses med ett högriskredjeland?

Ett land utanför EES som har identifierats som ett högriskredjeland av Europeiska kommissionen.

Vad avses med ”Hawala”?

Värdeöverföringar genom alternativa betalningssystem där utjämning sker i efterhand. Dvs det sker en överföring där inga kontanter eller direkta transaktioner överförs från avsändare till mottagare.

Anvisningar rapporteringsformulär

Rapporteringen ska ske i Fidac, FI:s rapporteringsportal. Anvisningen är inte heltäckande. Samtliga frågeställningar som ställs i svarsenkäten finns angivna på <https://www.fi.se/sv/e-tjanster-och-blanketter/rapportera-till-fi/fidac/>

Fråga	Information
A1-A3	Frågorna avser verkliga huvudmän för det företag som är föremål för denna periodiska rapportering. Med ”verklig huvudman” avses samma definition av begreppet som i 3-7 §§ lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän. Frågorna avser således inte ”alternativa huvudmän”, i enlighet med 3 kap. 8 § 3 st. Lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
A9	Frågan avser företagets samtliga medarbetare och är inte begränsad till de som har åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism som arbetsuppgifter. Med ”medarbetare” avses dels samtliga anställda (oavsett anställningsform), dels andra uppdragstagare som exempelvis konsulter och personer inhyrda från bemanningsföretag.
A14	Med produkten ”penningöverföring” avses sådana överföringar som görs i verksamheter som tillhandahåller betaltjänster enligt 1 kap. 2 § 8–9 Lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
A17	Med produkten ”försäkring” avses, förutom försäkringar, även försäkringsförmedling.
A18	Med ”kontanthering” avses, tillhandahållande av kontanter eller ta emot kontanter som betalning eller insättning på konto.
A25	Med ”betaltjänster” avses detsamma som i 1 kap. 2 § Lag (2010:751) om betaltjänster.
A26	Med ”elektroniska pengar” avses detsamma som i 1 kap. 2 § 2 Lag (2011:755) om elektroniska pengar.
A30	Ny frågeställning 2025. Med <i>Virtuellt IBAN</i> avses en identifierare som leder till att betalningar omdirigeras till ett betalkonto som identifieras av ett annat IBAN-nummer än denna identifierare.
A33.	Ny frågeställning 2025. Etableras affärsförbindelser genom fysiska möten med kunder? Här avses om kunden är fysiskt närvarande vid inledning av affärsförbindelsen, till skillnad från att affärsförbindelsen inleds via

ombud, agent eller via en digital kanal, telefon, brev eller på annat vis på distans.

- A34.** Ny frågeställning 2025.
Sker försäljning eller förmedling av tjänster och produkter genom fysiska möten med kunder?
 Här avses affärsöverenskommelser och/eller transaktioner där kunden är fysiskt närvarande hos verksamhetsutövaren.
- A35.** Ny frågeställning 2025.
Etableras affärsförbindelser genom digitala kanaler, telefon eller mejl/brev?
 Här avses inledande av affärsförbindelse som sker på distans, till skillnad från möten där kunden är fysiskt närvarande hos verksamhetsutövare.
- A36.** Ny frågeställning 2025.
Sker försäljning eller förmedling av tjänster och produkter via distans, exempelvis via digitala kanaler, telefon eller mejl/ brev?
 Här avses affärsöverenskommelser och transaktioner som genomförs på distans, till skillnad från när kunden är fysiskt närvarande hos verksamhetsutövaren.
- A37.** Ny frågeställning 2025.
Etableras affärsförbindelser genom ombud eller tredje part?
 Här avses om en affärsförbindelse inleds genom en tredje part, inklusive anknutna ombud, till skillnad från inledande av affärsförbindelse där verksamhetsutövaren själv träffar kund fysiskt eller via en direkt digital kanal eller telefonkontakt i egen regi.
- A38.** Ny frågeställning 2025.
Sker försäljning eller förmedling av tjänster och produkter genom ombud och eller tredje part?
 Här avses affärsöverenskommelser och transaktioner som sker med etablerade affärsförbindelser på distans på ett sätt som sker genom en tredje part, ombud eller anknutna ombud till skillnad från om verksamhetsutövaren träffar kund fysiskt eller via en direkt digital kanal eller telefonkontakt i egen regi.
- B1-B3** Enligt 2 kap. 1 § Lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska en verksamhetsutövare göra en bedömning av hur de produkter och tjänster som tillhandahålls i verksamheten kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism och hur stor risken är för att detta sker (allmän riskbedömning).

- B4-B11 Avser rutiner och riktlinjer enligt 2 och 5 kap. Lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
- C1-C17 Med begreppen ”affärsförbindelse” och ”kund” avses detsamma som i 1 kap. 8 § 1 respektive 4 Lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. På frågorna ska, utifrån definitionerna av ”affärsförbindelse” och ”kund”, antalet av dessa anges. Med andra ord, de affärsförbindelser och kunder som det rapporterade bolaget anser sig ha ska anges.
- C9-C14 Med PEP (person i politiskt utsatt ställning) avses detsamma som i 1 kap 8 § 5p och 9 § Lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Med familjemedlem eller känd medarbetare till PEP avses detsamma som 1 kap 10 § samma lag.
- C16-C17 Med ”uppgifter för kundkännedom” avses de åtgärder som regleras i 3 kap. Lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, och 3 kap. Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2017:11) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
- C18-C23 **Nya frågeställningar 2025.**
”Ange det totala antalet institutioner till vilka ni tillhandahåller korrespondentförbindelser” och ”Ange det totala antalet institutioner till vilka ni innehar korrespondentförbindelser” med svarsalternativen ”Sverige”, ”EU/EES (Ej Sverige)” och ”Utanför EU/EES”, C18-C23.
Den senare avser så kallade respondentförbindelser. Läs mer i ”Vad avses med korrespondentförbindelser?”
- D2-D3 Med ett ”transaktionsgranskningssystem” avses all slags övervakning som företagen genomför av kundernas transaktioner oavsett om det sker med hjälp av automatiserade och tekniska lösningar och/eller manuellt.
- D5-D6 **Omformulerade frågeställningar 2025.**
Det efterfrågas om verksamhetsutövaren har särskilda scenarier för att upptäcka misstänkt penningtvätt respektive misstänkt finansiering av terrorism.
- D8-D13 **Nya frågeställningar 2025.**
Det efterfrågas hur många rapporter om misstänkt penningtvätt respektive finansiering av terrorism har företaget lämnat till Finanspolisen under det senaste året fördelat på fysiska personer och juridiska personer.
- D14 **Ny plats 2025.** Den tidigare frågeställningen ”Hur lång tid har det tagit från att larm genereras till att en rapport lämnats till Finanspolisen (under det senaste året). Medianvärdet (i dagar) av samtliga ärenden där en rapport lämnats till Finanspolisen.” har flyttats från tidigare plats

D8 till plats D18. Ingen ändring i övrigt.

Hur beräkning av medianvärdet ska göras är beroende av om det är ett jämnt eller ojämnt antal värden som ska beräknas.

Exempel 1: Om fem ärenden sorterats i storleksordning efter antal dagar (1,4,7,11,12) så är medianvärdet 7 dagar.

Exempel 2: Om fyra ärenden sorterats i storleksordning (1,4,7,11) så är medianvärdet medelvärdet av de två mittersta talen, d.v.s. 5,5 dagar.

Vänligen notera! Med anledning av nya frågeställningar till 2025 års rapportering under avsnitt E har vissa frågeställningar ändrat sin plats.

E7-E8

Nya frågeställningar 2025.

Avser frågor om hur många heltidsanställda som arbetar med att motverka penningtvätt, finansiering av terrorism och med att verksamheten efterlever sanktionsregelverket. Kan avse internt anställda såväl som externt anlitade personer. Besvaras med omräkning till motsvarande heltidsanställning i heltal (motsvarande ca 40 timmar i veckan). För noll timmar anges noll. För den händelse där det finns timmar som överstiger noll timmar men understiger mängden timmar som uppgår till en till en heltidsanställning anges en heltidsanställd. Med affärsverksamhet avses sådant som kan fall in under så kallade första linjen och bestå av personal med kundansvar och dylikt, medan med kontrollfunktioner avses regelefterlevnadsfunktioner, internrevision och dylikt. Kan även omfatta andra fristående interna kontrollfunktioner om företaget har organiserat sin verksamhet på ett sådant sätt.

E8-E13

Finansiella företag har skyldighet att följa de internationella sanktioner som EU har beslutat om (självständigt eller för att genomföra sanktioner beslutade av FN) och som avser begränsningar i handlingsfriheten för bland annat verksamhetsutövare och enskilda individer. Det innebär exempelvis att de finansiella företagen i vissa fall ska frysa konton och transaktioner och bevaka kontoförändringar, samt meddela Finansinspektionen om dessa åtgärder.

<https://www.fi.se/sv/betalningar/penningtvatt2/eu-sanktioner/>

Sveriges officiella webbplats för sanktioner

www.regeringen.se/sanktioner innehåller information om vilka sanktioner som finns (sanktionslistorna) och vilka myndigheter som har utsetts att fullgöra olika uppgifter enligt EU:s förordningar om sanktioner. Informationen i sanktionslistorna uppdateras löpande.

E15

Ny plats 2025 för den tidigare frågeställningen ”**Vad avses med ”Kontrolleras gränsöverskridande transaktioner mot sanktionslistorna”?** Platsbyte från E12 till E15. Ingen ändring i övrigt.

Om överföringar av tillgångar från en jurisdiktion till en annan jurisdiktion kontrolleras mot de internationella sanktionslistorna. Exempelvis gäller som huvudregel ett förbud mot alla sådana överföringar till och från Nordkorea.

- E17-E19 Ny frågeställningar 2025.
Tre nya frågeställningar om sanktionsefterlevnad införs med utgångspunkt från EBA:s riktlinjer. Dessa riktlinjer träder i kraft 30 december 2025.
<https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2024-11/eaeae49d-81a5-4154-8af9-5014f6ee8881/Final%20Report%20Guidelines%20restrictive%20measures%20.pdf>
- E17 **”Finns en utsedd senior medarbetare med ansvar för sanktionsregelefterlevnad?”** Senior Staff Member as in EBA/GL/2024/14, 4.1.3
- E18 **”Finns en dokumenterad bedömning av riskexponering gentemot sanktioner?”**
 Restrictive measures exposure assessment as in EBA/GL/2024/14, 4.2 (The documented assessment of sanctions risk exposure can be part of the general risk assessment).
- E19 **”Har företaget en utbildning i sanktionsregelefterlevnad till medarbetare?”** EBA/GL/2024/14, 4.4
- F1-F8 Enligt 2 kap. 14 § Lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, 2 kap. 5 § Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2017:11) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska en verksamhetsutövare se till att anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten och som utför arbetsuppgifter av betydelse för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism fortlöpande får relevant utbildning och information för att kunna fullgöra verksamhetsutövarens skyldigheter enligt lagen. Utbildningen ska åtminstone avse relevanta delar av innehållet i gällande regelverk, verksamhetsutövarens samlade riskbedömning, rutiner och riktlinjer samt information som ska underlätta för att upptäcka misstänkt penningtvätt och finansiering av terrorism.
- F4 **Omformulerad frågeställning 2025.**
”Hur många av företagets anställda har genomgått utbildning under senaste året?”

G1 Ny plats 2025.
”Genomför företaget gränsöverskridande transaktioner?”

G2. Ny plats 2025.
Vad avses med ”Hur stort är det sammanlagda värdet av de gränsöverskridande transaktionerna?”

Det sammanlagda värdet av de transaktioner som genomförs till och från andra jurisdiktioner, kan bestå av kontoöverföringar, kortbetalningar osv.

Med det sammanlagda värdet av transaktionerna avses transaktioner för kunders räkning och även koncerninterna transaktioner. Exempel: Om en företagsgrupp genomför transaktioner från Sverige till landet A för 50.000 kr och transaktioner från landet A för 10.000 kr anges 50.000 kr + 10.000 kr = 60.000 kr.

Om en verksamhetsutövare har genomfört gränsöverskridande transaktioner som överstiger motsvarande belopp på totalt 25 miljarder kronor under det senaste året ska det rapportera volym och antal transaktioner till och från respektive jurisdiktion. Detta kan göras manuellt i rapporteringsportalen under sektion G, tillhandahålla en excel-fil eller via en JSON-fil.